

په اروپا کی دمیشته افغانانو د تولنو فدراسیون

فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا

Federation of Afghan Refugee Organizations in Europe

18/08/2013

۲۸ اسد را گرامیداریم وازپیش کسوتان آن بیاموزیم!

بازهم سالروز ۲۸ اسد، روز استرداد استقلال افغانستان از استعمار انگلیس فرارسید. تجلیل از خاطره تابناک این روز عنعنه خجسته ایست که نوراستقلال طلبی و ترقیخواهی را یکبار دیگر در روح نسل های امروز میدمد. شاه امس الله توانست با اتکا به همین اصول یعنی استقلال، آزادی و ترقیخواهی نام خویش را بحیث مثال یک زمامدار خوب در تاریخ افغانستان ثبت و تسجیل کند.

در پهلوی شاه امس الله شخصیتهای برجسته ای نیز موجود بودند که در امر استقلال خواهی و پیشبردسیاستهای اصلاح طلبانه و ترقی خواهانه، شاه مترقی را همراهی و تشویق میکردند. یکی ازین شخصیتها علامه محمود طرزی است که نقش او را حتی در شکل گرفتن افکار شاه امس الله نمیتوان انکار نمود. امسال میکوشیم با یادآوری ولو مختصراً کارکردهای علامه محمود طرزی و نقش برجسته که او در آوردن اصلاحات فکری در جامعه و سمتدهی درست برنامه های اصلاحی شاه امس الله ایفا کرده است، ازین شخصیت ملی و اصلاح طلب قدردانی کنیم.

محمود طرزی در سال ۱۸۶۵ در شهر غزنی به دنیا آمد. پدرش غلاممحمد خلس فرزند سردار رحمدل خلس قندهاری، رئیس قبیله محمدزایی بود. مادر محمود طرزی، از خانم سدوزایی و دختر شهزاده مودود خلس بود. خانواده محمود طرزی، در عهد پادشاهی عبدالرحمن خلس به قلمرو ترکیه عثمانی تبعید شد. آنها سرانجام به دمشق، مرکز روشنفکری امپراطوری عثمانی مهاجرت نموده و همانجا ساکن شدند. طرزی جوان به زودی دو زبان عربی و ترکی را آموخت و سپس به زبانهای آلمانی، فرانسوی و انگلیسی نیز تسلط پیدا کرد. وی دوبار به نقاط مختلف اروپا سفر کرده و در جریان دوسال توقف خود در استانبول (۱۸۹۶ - ۱۸۹۷) با سید جمالالدین افغان آشنا شد. طرزی تحت تاثیر افکار و عقاید سیدجمال الدین افغان در مورد نوگرایی در اسلام قرار می گیرد. در سال ۱۹۰۳ امیرحبيب الله یک سلسله اصلاحات اجتماعی را آغاز کرد و همزمان با آن خانواده طرزی را مورد عفو قرار داد. متعاقباً خانواده طرزی به کابل بازگشت. دودختر محمود طرزی به عقد نکاح دوپسر امیرحبيب الله (شهزاده ها امس الله و عنایت الله) در آمدند. ثریا، دختر محمود طرزی همسر ملکه ثریای مبارز است که در عهد امانی بنیانگذار نهضت نسوایی و جریده ارشادالنسویی در افغانستان شد.

محمود طرزی با توشه ازدانش و تجربه، بحیث یک ژورنالیست جهل دیده به وطن آبانی خویش برگشت. در تمام دورین فعالیت ادبی و روزنامه نگاری اش در دوره پادشاهی امس الله برای تحول و تجدد در جامعه افغانستان تلاش خستگی نا پذیر بخرج داد. جریده سراج الاخبار که محمود طرزی از سال ۱۹۱۱ به بعد مدیر مسوول آن بود وسیله بود برای روشنگری در دست محمود طرزی. طرزی توانست این جریده را با درایت حتی در سخت ترین شرایط تحت فشار بخشی از روحانیت که آله دست انگلیس ها بود، حفظ کند. فعالیتهای ترقیخواهانه محمود طرزی محدود به روشنگری نبود. طرزی توانست بحیث دیپلمات برجسته نقش مهم در تدوین سیاست خارجی مستقل دوره امانی ایفا نماید. علاوه بر محمود طرزی مشاور ارشد شاه امس الله در ساحات مختلف، از جمله قانونگذاری بود. محمود طرزی که نظریات اصلاح طلبانه اش تحت تاثیر افکار سیدجمال الدین افغان شکل گرفته بود، توانست با استفاده از محیط مناسب دوره امانی در اصلاح شرایط اجتماعی و اقتصادی

کشورنقش فعال ایفا کند. دردا وحسرتا که بلن بخش روحانیت که وابسته به انگیس بود، توانست توطنه شوم هندیرتانوی برای سقوط رژیم امانی را از طریق تحمیق حبیب الله (بچه سقا) عملی سازد. محمودطرزی باردیگر ناگزیر به ترک وطن شد. بلاخره محمودطرزی فرزند صادق وطن، پدر ژورنالایسم در افغانستان، روشنگر نستوه، هنرمند پیشگام در بخش نویسندگی، شعر و ترجمه آثار ادبی، اصلاح طلب فعال و آزادیخواه بزرگ در دیار هجرت (ترکیه) جلن بحق سپرد. بگذار جوانل ما شاه اصل الله، محمودطرزی وسایر ترقیخواهل همزم شلن را مثال قرار داده وبا صداقت، تقوی وجدیت در راه ترقی و آبادانی کشورگام بردارند.

(سکرتیریت فارو)